

Rūdofls Šteiners

KO DARA EŅĢELIS
MŪSU ASTRĀLAJĀ MIESĀ

Rudolf Steiner, "Was tut der Engel in unserem Astralleib?"
Aus GA 182, Zürich , 9.10.1918.

Tulkojums no vācu valodas:
Jūlija Dobrovoļska
www.aplis.lv

Vāks:
Aleksandrs Dobrovoļskis

Rūdolfs Šteiners

KO DARA EŅĢELIS MŪSU ASTRĀLAJĀ MIESĀ

Antroposofija nav tikai teorētisks pasaules uzskats, tā satur sevī reālu dzīvības spēku. Tā patiešām izpilda savu uzdevumu tikai tad, ja mēs spējam ar tās palīdzību tik ļoti padziļināt savu dzīves izpratni, ka tā mūsos kļūst pavisam dzīva. Tieši tādēļ, ka mēs savā dvēselē savienojamies ar antroposofisko gara izziņu, mēs zināmā mērā kļūstam par pavisam noteiktu cilvēces attīstības procesu sargātājiem.

Cītu pasaules uzskatu piekritēji parasti ir pārliecināti, ka domām un priekšstatiem nav nekādas citas nozīmes pasaules kontekstā bez tās, ko cilvēki sakarā ar tiem izjūt savā dvēselē. Šo pasaules uzskatu piekritēji tic, ka domas, priekšstati un ideāli var nokļūt pasaulē tikai tai mērā, kādā cilvēkam izdodas tos īstenot, veicot acīm redzamus darbus. Turpretī antroposofiskā nostāja ir tāda, ka mūsu domām un priekšstatiem, lai īstenotos, jāmeklē vēl citi ceļi nekā acīm redzami darbi, nekā mūsu darbi jutekliskajā pasaulē.

Jau šīs nepieciešamības atskārsme satur sevī prasību antroposofam būt modram attiecībā uz laika zīmēm. Pasaule atrodas nemitīgas attīstības procesā. Cilvēkam, it sevišķi mūsu laikmetā dzīvojošam cilvēkam, der gūt patiesu izpratni par to, kā norisinās pasaules attīstība, kurā viņš pats ir iekļauts.

Attiecībā uz atsevišķo cilvēku ikviens zina, ka tas, **kā** viņš uztver kādu ārēju notikumu, ir atkarīgs ne tikai no šī notikuma, bet arī no šī cilvēka attīstības līmeņa. Padomājiet

tikai par kādu ļoti vienkāršu apstākli: ārējie acīmredzamie fakti, kas pašlaik notiek mums apkārt, norisinās ar cilvēkiem, kuri ir piecus, desmit, divdesmit, trīsdesmit, piecdesmit vai septiņdesmit gadus veci. Bet neviens prātīgs cilvēks taču negaidīs vienādu attieksmi pret šiem faktiem no piecgadīgā, desmitgadīgā, divdesmitgadīgā, piecdesmitgadīgā un septiņdesmitgadīgā. Cilvēka reakciju uz ārējo vidi var noteikt tikai tad, ja ņem vērā viņa attīstības pakāpi. Attiecībā uz atsevišķo cilvēku tam piekritīs ikviens, taču tāpat kā atsevišķais cilvēks ir pavisam noteiktas attīstības produkts, jo viņam piemīt cita veida spēki bērnībā, citi spēki dzīves vidū un citi vecumā, tāpat arī cilvēcei kopumā tās attīstības gaitā piemīt arvien citi spēki, un tas, kurš neievēro, ka cilvēce savā būtībā ir kas cits 20. gadsimtā nekā bijusi 15. gadsimtā, Golgātas mistērijas laikā vai pirms tās, tas savā ziņā guļ attiecībā uz pasaules attīstības norisēm. Pie mūsu vislielākajiem trūkumiem un maldiem pieder tieši tas, ka cilvēki negrib ievērot šo apstākli, kuru tikko esmu minējis. Viņi domā, ka par cilvēku vai par cilvēci var runāt vispārīgi un pavisam abstrakti un ka nav jāņem vērā tas fakts, ka cilvēce atrodas attīstības ceļā.

Tagad rodas jautājums, kā to var saprast precīzāk. Mēs ar jums bieži esam pārrunājuši svarīgus attīstības aspektus. Grieķu un latīņu laiku no 8. gadsimta pirms Kristus līdz aptuveni 15. gadsimtam mēs uzskatām par prāta vai iedabas dvēseles kultūras laikmetu. Laiku kopš 15. gadsimta – par apziņas dvēseles kultūras laikmetu. Līdz ar to mēs esam raksturojuši būtisku cilvēces attīstības aspektu tieši attiecībā uz mūsu laiku. Mēs zinām, ka vissvarīgākais spēks, kas ienāk cilvēces attīstībā ap 15. gadsimtu un kas paliks par tādu līdz pat 4. gadu tūkstoša sākumam, ir apziņas dvēsele. Bet garazinātne, īstā garazinātne nekad nedrīkst palikt pie vispārinājumiem un abstrakcijām, tā vienmēr lūko aptvert konkrētus faktus. Abstrakcijas var līdzēt tikai pavisam banālas ziņkāres

apmierināšanai. Tam, kurš grib padarīt garazinātņi par savas dzīves saturu un smelties no tās dzīvības spēku, ir jābūt nopietnākam. Ir pilnīgi pareizi, ka mēs dzīvojam apziņas dvēseles laikmetā, kad svarīgākais ir apziņas dvēseles attīstība, tas ir ārkārtīgi svarīgi, taču mēs nedrīkstam apstāties pie šīs atziņas.

Ja gribam gūt noteiktu ieskatu šajās lietās, mums pirmām kārtām nedaudz precīzāk jāielūkojas paša cilvēka būtne. Tādi, kādi mēs esam, mēs garazinātņes ziņā sastāvam no Es, astrālās miesas, ētermiesas, kuru pēdējā laikā esmu nosaucis arī par veidojošo spēku miesu, un no fiziskās miesas. No šīm cilvēka dabas sastāvdaļām pagaidām tikai Es ir tā daļa, kurā mēs dzīvojam un darbojamies kā dvēsele un gars.

Mūsu Zemes attīstības procesā Es mums ir piešķīruši to vadošie Formas gari. Principā viss, kas ienāk mūsu apziņā, ienāk tajā caur mūsu Es. Un, ja Es attīstās tā, ka nevar saistīties – lai arī caur miesām – ar ārējo pasauli, tad mums ir tikpat maz apziņas par notiekošo, kā no aizmigšanas brīža līdz pamošanās brīdim. Es ir tas, kas saista mūs ar mūsu apkārtni. Astrālā miesa mums tikusi “senā Mēness” attīstības posmā, kas noritēja pirms pašreizējās “Zemes” planetārā stāvokļa; mūsu ētermiesa tika mums pievienota “senās Saules” attīstības posmā, kas norisinājās vēl agrāk, un pirmais fiziskās miesas iedīglis tika radīts “senā Saturna” attīstības posmā. Bet, ja jūs pārlūkosiet miesu aprakstu “Splenzinātne”, jūs redzēsiet, cik komplicētā procesā tika izveidots tas, kas tagad ir cilvēks, proti, no četriem minētajiem locekļiem sastāvošā būtne. Vai no “Splenzinātne” aprakstītajiem faktiem mēs neredzam, ka trīs cilvēkbūtnes apvalku radīšanā piedalījušās visas iespējamās garīgās hierarhijas? Vai mēs neredzam, ka tas, kas mūs apņem kā fiziskā miesa, kā ētermiesa, kā astrālā miesa, ir ļoti, ļoti

komplicētas dabas fenomenī? Bet hierarhijas ne tikai pagātnē piedalījušās mūsu apvalku veidošanā, tās arvien vēl tajos strādā. Tas, kurš tic, ka cilvēks ir vienkārši kaulu, asins un gaļas kopsumma, kā mums stāsta parastā dabaszinātne: fizioloģija, bioloģija vai anatomija, tas cilvēku nesaprot.

Iedziļinoties cilvēka apvalku īstajā būtībā, mēs redzam, ka visos procesos, kas norisinās mūsu apvalku miesās ārpus mūsu apziņas, plānveidīgi un viedi darbojas augstāko hierarhiju būtnes. No manā "Slepenzinātnē" ieskicētā tēlojuma par cilvēka veidošanas kopdarbu, ko veikuši augstākām hierarhijām piederošie gari, jūs varat noprast, cik komplicētiem bija jābūt atsevišķiem šī procesa posmiem. Un tomēr, ja gribam saprast citu cilvēku, mums jālūko arī šīs lietas izziņāt arvien sīkāk, arvien konkrētāk.

Protams, šajā jomā ārkārtīgi grūti pat noformulēt konkrētus jautājumus. Konkrētie jautājumi prasa ārkārtīgi komplicētas atbildes. Iedomājieties – kāds gribētu pajautāt, ko pašreizējā cilvēces attīstības ciklā, 1918. gadā, dara, teiksim, Serafu vai Kustības garu hierarhija cilvēka ētermiesā? Tikpat labi var jautāt, teiksim, vai Lugano pašlaik līst lietus vai nē. Katrā ziņā ne uz vienu, ne uz otru jautājumu nevarēs atbildēt gluži teorētiski, bet gan tikai izpētot reālos faktus. Piemēram, lai noskaidrotu, vai Lugano pašlaik līst vai nē, mums būtu jānosūta uz turieni telegrammu vai vēstuli, vai kādā citā ceļā jānoskaidro reālā situācija. Tāpat, ja gribam uzzināt, kādu uzdevumu pilda tieši Gudrības gari vai Troņi pašreizējā cilvēces laikmetā, teiksim, cilvēka ētermiesā, mums patiesi jāiedziļinās faktos. Katrā ziņā jautājums, kas nupat tika uzdots, ir ārkārtīgi komplicēts. Mēs ar jums varam tikai pakāpeniski tuvoties jomām, no kurām ceļas šādi jautājumi. Šajās jomās patiešām tika izdarīts viss, lai cilvēkam viņa

spārni, tā teikt, neieaugtu debesīs, proti, lai viņš, tiecoties pēc patiesas izziņas, nekļūtu pārdrošs un lepns.

Mums tuvākās hierarhiskās būtnes, kurām ir tieša saikne ar mums, ir tās, kuras mēs varam skaidri pārredzēt un kuras mums arī skaidri jāpārredz, ja vien negribam gulēt attiecībā uz savu stāvokli cilvēciskās attīstības plūsmā. Tādēļ gribu runāt ar jums par jautājumu, kas nav tik neskaids un nenoteikts, kā jautājums, ko dara Kustības gari un Troņi mūsu ētermiesā. Es gribu pārrunāt ar jums vienu citu jautājumu, kas attiecas tieši uz mūdienu cilvēku. Šis jautājums skan šādi: **ko pašreizējā cilvēces laikmetā dara cilvēkam vistuvākās eņģeļu būtnes viņa astrālajā miesā.**

Ja mēs ieskatīsimies sevī dziļāk, mēs redzēsim, ka astrālā miesa ir vistuvāk mūsu Es'am. Tātad jācer, ka atbilde uz tikko izskanējušo jautājumu varētu visai lielā mērā attiekties uz mums pašiem. Eņģeļi ir nākamā augstāka hierarhija virs cilvēku dzimtas. Tātad mūsu jautājums ir diezgan pieticīgs, un vēlāk mēs redzēsim, ka mums būs iespēja saņemt ļoti svarīgu atbildi par to, ko tieši tagad, šajā cilvēces attīstības posmā, proti, 20. gadsimtā, šajā cilvēces vecumposmā, kas sācies 15. gadsimtā un ilgs līdz 4. gadu tūkstoša sākumam, ko šajā laikā dara eņģeļi cilvēka astrālajā miesā.

Ko te vispār var teikt, kā var atbildēt uz šo jautājumu? Var pateikt tikai, ka gara pētniecība, ja ar to nodarbojas nopietni, nav vis spēle ar priekšstatiem vai ar vārdiem, tā patiešām strādā jomās, kur garīgā pasaule kļūst redzama, un gara pētnieks var tieši aplūkot cilvēka astrālo miesu. Jāpiezīmē, ka patiesībā uz šo jautājumu var gūt auglīgu atbildi tikai apziņas dvēseles laikmetā.

Jūs varētu domāt: ja šāds jautājums rastos citos laikmetos, tad acīmredzot arī tad uz to atrastos atbilde, bet īstenībā uz šādu jautājumu nevarētu atbildēt nedz atavistiskās gaišredzības laikmetā, nedz grieķu un latīņu kultūras laikmetā. Uz to nevarētu atbildēt tādēļ, ka tēli, kurus dvēsele bija saņēmusi pateicoties atavistiskai gaišredzībai, aptumšoja vērojumus par eņģeļu darbiem mūsu astrālajā miesā. Tad tajā nekā nevarēja redzēt tieši tādēļ, ka cilvēkiem rādījās tēli, kurus sagādāja atavistiskā gaišredzība. Grieķu un latīņu laikmetā domāšana vēl nebija tik stipra kā pašlaik. Domāšana ir nostiprinājusies tieši dabaszinātnes ietekmē, tā kā tikai sākot ar apziņas dvēseles laikmetu ir iespējams apzināti iedziļināties jautājumā, kas nupat izskanēja. Mūsu garazinātnes auglīgums dzīvē izpaužas tieši tajā, ka mēs nebarojam cilvēkus ar teorijām, bet gan stāstām lietas, kurām dzīvē ir liela nozīme.

Ko dara eņģeļi mūsu astrālajā miesā? Mēs varam pārlicināties par to, kas norisinās mūsu astrālajā miesā, paceļoties līdz noteiktai gaišredzības pakāpei.

Lai atbildētu uz šo jautājumu, jāpaceļas līdz noteiktai (vismaz imaginatīvai) izziņas pakāpei. Tad izrādās, ka būtnes no eņģeļu hierarhijas un noteiktā ziņā katrs atsevišķais eņģelis, kam ir savs uzdevums attiecībā uz vienu cilvēku, bet arī viņi visi, darbojoties kopā, **veido tēlus cilvēka astrālajā miesā**. Viņi veido tēlus Formas garu vadībā. Kamēr cilvēks nepaceļas līdz imaginatīvās izziņas spējai, tikmēr viņš nezina, ka viņa astrālajā miesā pastāvīgi tiek veidoti tēli. Šie tēli rodas un izzūd. Ja tie netiktu veidoti, tad nebūtu nekādas cilvēces attīstības pretī nākotnei, kas atbilstu Formas garu nolūkiem. Tas, ko Formas gari grib sasniegt ar mums līdz Zemes attīstības beigām, viņiem vispirms jāiezīmē tēlos, lai pēc tiem vēlāk varētu izveidoties jauna, pārveidota cilvēce,

atbilstoša nākotnes īstenībai. Tātad Formas gari ar eņģeļu palīdzību jau tagad rada tēlus mūsu astrālajā miesā. Eņģeļi veido cilvēku astrālajā miesā tēlus, kurus var uztvert ar domāšanas spēku, kas ir attīstīta līdz gaišredzībai, un šos tēlus var iepazīt. Tad izrādās, ka tie veidoti pēc pavisam noteiktiem impulsiem, pēc noteiktiem principiem, proti, veidā, kādā šie tēli rodas, noteiktā mērā slēpjas spēki, nepieciešami turpmākai cilvēces attīstībai. Lai cik dīvaini tas skanētu, bet, vērojot eņģeļus veicam savu darbu, var redzēt, ka viņiem ir pavisam noteikti nodomi attiecībā uz cilvēku Zemes dzīves sociālo iekārtu. Viņi grib radīt cilvēka astrālajā miesā tādus tēlus, kas atbilst pavisam noteiktai sociālai situācijai cilvēku kopdzīvē.

Cilvēki var spuroties un neatzīt, ka eņģeļi grib iedarbināt viņos nākotnes ideālus, tomēr tā tas ir. Tātad, eņģeļiem veidojot šos tēlus, darbojas pavisam noteikts princips, kuru var noformulēt šādi: **nākotnē neviens cilvēks nevarēs mierīgi baudīt laimi, ja citi viņam blakus būs nelaimīgi.** Tur valdīs absolūtās brālības princips, cilvēces pilnīgas vienotības princips, pareizi saprastās brālības attiecības sociālajā dzīvē fiziskajā plānā. Tas ir viens redzespunkts uz to, kā eņģeļi veido tēlus cilvēku astrālajā miesā.

Bet ir vēl otrs impulss, pēc kura eņģeļi darbojas, proti, viņi cenšas īstenot ne tikai noteiktus nodomus attiecībā uz ārējo sociālo dzīvi, bet viņi cenšas īstenot noteiktus nodomus arī attiecībā uz cilvēka dvēseli, ietekmēt viņa dvēseles dzīvi. Attiecībā uz cilvēka dvēseles dzīvi viņu iezīmētajiem tēliem astrālajā miesā ir mērķis, **lai nākotnē ikviens cilvēks ikvienā cilvēkā saskatītu apslēpto dievišķo elementu.**

Tātad būtībā eņģeļu mērķis ir mainīt visas attiecības. Nākotnē jābūt tā, ka mēs nedz teorētiski, nedz praktiski vairs

neuzskatīsim cilvēku par augstāk attīstītu dzīvnieku, ņemot vērā tikai viņa fiziskās īpašības, bet gan raudzīsimies uz katru cilvēku ar pilnīgi skaidru sajūtu, ka viņā ir kas tāds, kas ceļas no dievišķiem pasaules pamatiem un piedzīvo atklāsmi caur viņa miesu un asinīm. Mēs spēsim uztvert cilvēku kā tēlu, kā garīgās pasaules atklāsmi - tik nopietni, cik vien iespējams, tik spēcīgi, cik vien iespējams, tik saprotoši, cik vien iespējams. To eņģeļi ieliek tēlos.

Kādreiz, kad šie eņģeļu nodomi tiks īstenoti, tam būs pavisam konkrētas sekas. Brīva reliģiozitāte, kas nākotnē attīstīsies cilvēcē, balstīsies uz to, ka ne vien teorētiski, bet gan tieši praktiskajā dzīvē katru cilvēku atzīs par Dievam līdzīgu būtni. Tad neviens nevienam neuzspiedīs nekādu reliģiju, tad nevienam nebūs jāuzspiež nekāda reliģija, jo ikviena cilvēka tikšanās ar ikvienu citu cilvēku jau pati par sevi būs reliģiozs rituāls, sakraments, un nevienam nebūs nepieciešamības uzturēt savu reliģiozitāti ar īpašas, ārējas institūcijas – teiksim, baznīcas – starpniecību. Būtībā baznīcai, ja vien tā sevi pareizi saprot, var būt tikai viens mērķis: padarīt sevi nevajadzīgu fiziskajā plānā, jo nākotnē visa dzīve kļūs par pārjutekliskās īstenības izpausmi.

Katrā ziņā tāds ir eņģeļu nodoms – izliet pār cilvēkiem pilnīgu reliģiozās dzīves brīvību. Un ir vēl trešais, ko viņi vēlas, proti, dot cilvēkiem iespēju **ar domāšanas starpniecību nokļūt pie gara**, ar domāšanas starpniecību tikt pāri bezdibēnim, kas atdala fizisko pasauli no garīgās, pie garīgiem pārdzīvojumiem. Garazinātne garam, reliģijas brīvība dvēselei, brālība miesai – tas skan kā pasaules mūzika, kas rodas, pateicoties eņģeļu darbam cilvēku astrālajā miesā.

Atliek pacelties apziņā līdz noteiktai pakāpei, lai sajostos nokļuvis brīnumainā eņģeļu darbnīcā, kas ir cilvēku astrālā

miesā. Pašlaik mēs dzīvojam apziņas dvēseles laikmetā, un šajā laikmetā eņģeļi veic cilvēku astrālajā miesā to, ko es tikko esmu izklāstījis, un cilvēkiem to pamazām jāsāk apzināties. Tas pieder pie viņu attīstības noteikumiem. Kā kaut ko tādu vispār var pateikt? Kur šo darbu var vērot? Šodien to var vērot iemigušā cilvēkā. To var vērot, cilvēkam guļot no iemigšanas līdz pamošanās brīdim. To var vērot arī nomoda miega stāvoklī. Es bieži esmu teicis, ka cilvēki, būdami it kā nomodā, īstenībā noguļ savu dzīvi attiecībā uz svarīgākajām lietām. Es patiešām varu apliecināt ne visai iepriecinošu faktu, ka, apzināti ejot cauri dzīvei, var satikt daudzus jo daudzus nomodā gulošus cilvēkus. Viņi ļauj notikt tam, kas pasaulē notiek, nemaz neinteresējoties par to, nerūpējoties par to, nesaistoties ar to.

Tādēļ svarīgākie pasaules notikumi bieži vien pāriet cilvēkiem garām, lai gan viņi it kā ir nomodā, tāpat kā aizmigušam cilvēkam pāriet garām tas, kas tai laikā notiek, teiksim, pilsētā, kurā viņš dzīvo. Bet, kad cilvēki, būdami nomodā, noguļ ko svarīgu, izrādās, ka viņu astrālajā miesā – neatkarīgi no tā, vai viņi grib to zināt vai nē – norisinās šis svarīgais eņģeļu darbs, par kuru esmu runājis.

Notiek daudz kas tāds, kas cilvēkiem nevar nelikties visai mīklains, pat paradoksāls. Gadās, ka vienu otru cilvēku uzskata par necienīgu komunicēt ar garīgo pasauli, taču īstenībā [tas tā liekas tikai tādēļ, ka] viņš nav nekas cits kā liels miegamīcē šajā inkarnācijā; viņš noguļ visu, kas notiek apkārt, bet viņa astrālajā miesā kāds no eņģeļu saimes pārstāvjiem strādā veidojot cilvēces nākotni. Astrālā miesa vienlīdz tiek izmantota, un tajā var šo to novērot. Tomēr svarīgi, lai tādas lietas ienāktu tieši cilvēku apziņā. Apziņas dvēsele jāattīsta tik tālu, lai varētu atpazīt to, ko var konstatēt gaišredzīgi.

Pēc tam, kad es esmu izvirzījis šos priekšnoteikumus, jūs sapratīsiet, ka tieši šis apziņas dvēseles laikmets tiecas pretī kādam pavisam noteiktam notikumam un – tā kā mums ir darīšana ar apziņas dvēseli – no pašiem cilvēkiem būs atkarīgs, kā šis notikums norisināsies. Notikums var atnākt gadsimtu agrāk vai gadsimtu vēlāk, katrā ziņā tam jāienāk cilvēces attīstībā. Minēto notikumu var raksturot šādi: cilvēkiem savā apziņas dvēselē, ar skaidras domāšanas palīdzību jānonāk pie tā, lai redzētu, ko dara eņģeļi, lai sagatavotu cilvēces nākotni. Tam, ko garazinātne māca šai ziņā, jāklūst par praktisku dzīves gudrību, par tādu gudrību, par kuru cilvēki var būt droši pārliecināti, ka eņģeļi patiešām grib sasniegt to, ko esmu raksturojis.

Cilvēku dzimta ir tik tālu progresējusi, tik ļoti tuvojusies savai brīvībai, ka nu jau no pašas cilvēku dzimtas ir atkarīgs, vai tā gribēs nogulēt šo notikumu, vai apzināti iet tam pretim. Ko nozīmē – pilnā apziņā iet tam pretim? Pašlaik cilvēks var studēt garazinātņi; tā pastāv; cilvēkam patiešām nebūtu jādara nekas cits, kā jāstudē garazinātne. Ja viņš turklāt vēl meditē, ievēro grāmatā “Kā iegūst atziņas par augstākām pasaulēm?” dotos praktiskos norādījumus, tad viņš veicina šo lietu tālāk. Nepieciešamais notiek jau tad, ja cilvēks studē garazinātņi un to pareizi saprot. Tagad garazinātņi var studēt arī tie, kuri nav apguvuši gaišredzības spēju, to var ikviens cilvēks, kurš pats neaizsprosto sev ceļu ar aizspriedumiem. Ja cilvēki arvien vairāk studēs garazinātņi, ja viņi apgūs garazinātnes jēdzienus un idejas, viņi pamodīsies tik tālu, ka vairs nenogulēs svarīgus notikumus, bet gan uztvers tos apzināti.

Tagad mēs varam raksturot minēto notikumu vēl precīzāk, jo būtībā tas fakts, ka mēs zinām, ko dara eņģelis, ir tikai sagatavošanās. Galvenais ir tas, ka noteiktā brīdī mūsu dzīvē

ienāks kāds trīskāršs fenomens. Kā jau teikts, atkarībā no cilvēku attieksmes šis brīdis pienāks agrāk vai vēlāk un tikai sliktākajā gadījumā tas nepienāks nemaz. Ar eņģeļu starpniecību cilvēcei tiks parādītas trīs lietas. Pirmkārt, tai tiks parādīts, kā cilvēks ar savu vistiešāko interesi patiešām var aptvert dziļāko cilvēka dabas jomu. Jā gan, pienāks brīdis, kuru cilvēki nedrīkst nogulēt, kad viņi ar savu eņģeļu palīdzību saņems no garīgās pasaules rosinošo impulsu, kas radīs viņos daudz dziļāku interesi par katru cilvēku nekā viņam ir pašlaik. Šī interese par citiem cilvēkiem nedrīkst attīstīties subjektīvi, apmierinot mūsu tieksmi pēc komforta; tam jānotiek it kā ar grūdienu, kura rezultātā cilvēkam no garīgās puses tiks atklāts noslēpums, **kas ir cits cilvēks**. Tie nebūt nav kādi teorētiski apsvērumi; tas ir kaut kas pavisam, pavisam konkrēts – cilvēki uzzinās ko tādu, kas viņus var interesēt ikvienā citā cilvēkā.

Tas ir viens, kas īpaši veicinās sociālo dzīvi. Otrs būs tas, ka eņģelis no garīgās pasaules skaidri parādīs cilvēkam, ka Kristus impulss bez visa pārējā nosaka pilnīgu reliģijas brīvību, ka tikai tā ir pareizā kristietība, kas padara iespējamu absolūtu reliģijas brīvību. Un trešais neapstrīdami ir garīgās pasaules dabas izpratne.

Kā jau teikts, tam jānotiek tādējādi, lai cilvēka apziņas dvēsele izveidotu iepretī tam noteiktu attieksmi. Lūk, tas cilvēcei attīstības gaitā stāv priekšā, jo šajā virzienā darbojas eņģelis ar saviem tēliem cilvēka astrālajā miesā. Tagad pievērsīšu jūsu uzmanību tam faktam, ka, lai arī šis nākotnes notikums jau ir iekļauts cilvēka gribā, tomēr cilvēki var nedarīt, un daudzi šobrīd arī nedara to, kas ļautu viņiem modrā apziņā pārdzīvot norādīto brīdi.

Jūs zināt, ka pasaulē ir vēl citas būtnes, kuras ir ieinteresētas aizvilināt cilvēku no viņa ceļa. Tās ir arimaniskās un luciferiskās būtnes, un tas arī ietilpst dievišķajā cilvēces attīstības plānā.

Būtībā, ja cilvēks ļautos tikai paša dabai, viņam reiz būtu jāsāk redzēt, ko dara eņģelis viņa astrālajā miesā. Taču luciferiskā attīstības tendence ir tāda, ka tiecas novirzīt cilvēku no iespējas ieskatīties eņģeļu hierarhijas darbā. Un luciferiskās būtnes dara to šādi: tās bremzē, aizsprosto brīvo cilvēka gribu. Tās mēģina izplatīt tumsu pār brīvās gribas jomu, kaut arī padarot cilvēku par visnotaļ labu būtni. No šī redzespunkta, ko tagad skaru, Lucifers būtībā vēl cilvēkam labu, grib padarīt to garīgu, bet viņš grib padarīt cilvēku par automātu, par būtni bez brīvas gribas. Viņa nodoms ir piešķirt cilvēkam gaišredzību, bet zināmā mērā automātiski. Luciferiskās būtnes grib atņemt cilvēkam brīvo gribu, ar ko ir saistīta arī iespēja nodoties ļaunumam. Tās grib padarīt viņu par tādu, kas gan tiek gara vadīts, bet pats ir tikai gara attēls, proti, bez paša brīvās gribas. Luciferiskās būtnes grib padarīt cilvēku par automātu.

Tas ir saistīts ar pavisam noteiktiem attīstības noslēpumiem. Jūs zināt, ka luciferiskās būtnes ir uz iepriekšējās attīstības pakāpes atpalikušās būtnes, kuras ienes normālā attīstībā svešādas tendences. Šīs luciferiskās būtnes ir ļoti ieinteresētas tā iedarboties uz cilvēku, lai viņš neiegūtu brīvu gribu, tādēļ ka tās pašas nav sasniegušas brīvu gribu. Brīvo gribu var sasniegt tikai uz Zemes, bet viņām nav nekādas intereses par Zemi; viņu interese pieder Saturna, Saules, Mēness attīstības posmam, un viņas grib tur arī palikt un negrib nodarboties ar Zemes attīstību. Viņas noteiktā ziņā ienīst cilvēka brīvo gribu.

Šīs būtnes darbojas ļoti garīgi, tās grib pacelt cilvēku savos augstumos, līdz sava garīguma līmenim, bet tās – un tam ir ārkārtīgi liela nozīme – darbojas automātiski. Tādējādi, no vienas puses, tas draud ar to, ka cilvēks – ja viņš par agru, t.i., pirms viņa apziņas dvēsele sāks darboties pilnā mērā – kļūs par garīgu automātu un nogulēs raksturoto atklāsmi, kurai noteikti jānāk.

Bet arī arimaniskās būtnes strādā pret šo atklāsmi. Tās gan netiecas padarīt cilvēku par sevišķi garīgu būtni. Tieši otrādi, tās tiecas vispār nonāvēt viņa apziņu par savu garīgumu. Tās tiecas iestāstīt cilvēkam, ka īstenībā viņš ir tikai pilnību sasniedzis dzīvnieks. Patiesībā Arimans ir liels materiālistiskā darvinisma pasniedzējs. Arimans ir arī liels skolotājs tai ziņā, ka māca cilvēkiem visas tehniskās un praktiskās lietas Zemes attīstības gaitā. Viņš neatzīst neko citu, izņemot ārējo, juteklisko cilvēka dzīvi, un grib, lai tehnika izplatītos arvien plašāk un lai cilvēks arvien izsmalcinātāk varētu apmierināt tās pašas vajadzības pēc ēšanas, dzeršanas un visas citas, kuras apmierina arī dzīvnieks. Mūsu laikā arimaniskie gari ar dažādiem izsmalcinātiem zinātniskiem paņēmieniem ietekmē cilvēka apziņas dvēseli, lai tajā nonāvētu, aptumšotu apziņu par to, ka cilvēks ir Dieva attēls.

Senāk arimaniskiem gariem nebūtu līdzējis, ja viņi ar dažādu teoriju starpniecību slēptu no cilvēkiem patiesību. Kādēļ? Vēl grieķu un latīņu kultūras laikā, un jo vairāk daudz senāk, kad cilvēkiem vēl piemita atavistiska gaišredzība, kad viņi vēl redzēja tēlus, bija pilnīgi vienalga, kā cilvēks domāja. Tad viņam bija savi tēli, kurus izprotot viņš lūkojās garīgajā pasaulē. Tas, ko Arimans būtu iemācījis cilvēkam par viņa saikni ar dzīvniekiem, nekādi neietekmētu viņa uzvedību. Domāšana ir kļuvusi varena – varētu teikt, varena savā nevarībā – tikai mūsu piektajā pēcatlantiskajā laikmetā, t.i.,

kopš 15. gadsimta. Tikai kopš šī laika domāšana ir piemērota ievadīt apziņas dvēseli garīgajā jomā, bet tai pat laikā tā ir piemērota arī iztraucēt tās ienākšanu garīgajā pasaulē. Tikai tagad mēs dzīvojam laikā, kad kāda teorija, kāda zinātne ar apziņas starpniecību var laupīt cilvēkam viņa dievišķīgumu un pieredzi par dievišķo. Tas ir iespējams tikai apziņas dvēseles laikmetā. Tādēļ arimaniskie gari tiecas izplatīt mācības, kuras aizklāj cilvēkiem viņu dievišķo izcelsmi.

Zinot par strāvojumiem, kas pretojas cilvēka dievišķai attīstībai, var secināt, ka cilvēkam jācenšas iekārtot savu dzīvi tā, lai nenogulētu notikumu, par ko tika runāts, notikumu, kuram atklāsmes veidā jāienāk cilvēces attīstībā. Citādi šī svarīgā notikuma vietā, kuram ar varenu spēku jāiesaistās Zemes nākotnes veidošanā, nāks tas, kas var pamatīgi apdraudēt Zemes nākotni.

Redziet, cilvēkam attīstoties, noteiktas garīgas būtnes attīstās viņā viņam līdzī. Eņģeļi, kuri veido cilvēka astrālajā miesā savus tēlus, protams, neveido tos vienkārši spēlējoties; viņi grib kaut ko sasniegt. Bet, tā kā tas, kas viņiem jāsasniedz, ir jāsasniedz tieši Zemes cilvēcē, tad visa lieta kļūtu par spēli, ja cilvēki, sasnieguši savā attīstībā apziņas dvēseles pakāpi, apzināti atstātu savu tiešo uzdevumu bez ievērības. Tad viss kļūtu par spēli! Tad viss, ko eņģeļi veic astrālajā miesā cilvēka attīstības vārdā, pārvērstos vienkārši par spēli. Tikai tādēļ, ka visi aprakstītie procesi cilvēcē patiešām notiek, tā vairs nav spēle, bet gan visai nopietna lieta. No tā jūs varat secināt, ka ir jāpanāk, lai jebkurā gadījumā, eņģeļu darbs tiktu uztverts ar visu nopietnību. Padomājiet tikai, kas notiktu esamības aizkulisēs, ja cilvēki vienkārši savas miegaignības dēļ izniekotu eņģeļu darbu!

Ja nu tas tomēr notiktu, ja Zemes cilvēce tomēr nogulētu savas garīgās nākotnes svarīgo atklāsni? Ja cilvēki, piemēram, nogulētu vidējo daļu, kas attiecas uz reliģijas brīvību; ja viņi nogulētu Golgātas mistērijas atkārtosanos ēteriskajā plānā, ēteriskā Kristus parādīšanos, par ko bieži esmu runājis, ja viņi visu to vai ko citu nogulētu, tad eņģeļiem būtu jāmeklē cita iespēja sasniegt to, kas viņiem jāsasniedz ar tēliem cilvēka astrālajā miesā. Un tas, ko cilvēki neļauj sasniegt savā astrālajā miesā tādēļ, ka negrib pamosties, tiks sasniegts tādējādi, ka eņģeļi īstenos savus nodomus gulošu cilvēku miesās. Tātad, ko cilvēki nogulētu nomodā un ko eņģeļi tādēļ nevarētu sasniegt paredzētajā veidā, tas tiktu sasniegts gultā guloša, iemiguša cilvēka fiziskajā un ēteriskajā miesā. Tur tiktu meklēti spēki, lai to sasniegtu. Ko nevar sasniegt ar cilvēkiem nomodā, kad dvēsele ir nomodā ētermiesā un fiziskajā miesā, to sasniegs gulošajās ētermiesās un fiziskajās miesās, kad cilvēki ir iemiguši, proti, kad viņiem trūkst sava Es un savas astrālās miesas.

Tas ir tas, kas cilvēcei draud apziņas laikmetā. Tas vēl var notikt, ja cilvēki pirms 3. tūkstošgades sākuma negribēs pievērsties garīgai dzīvei. Līdz 3. tūkstošgades sākumam atlicis pavisam maz laika. Kā zināms, 3. gadu tūkstotis sākas ar 2000. gadu. Vēl var notikt tā, ka eņģeļiem savs darbs, kas viņiem būtu jāveic nomodā esošo cilvēku astrālajā miesā, būs jāpārnes viņu ētermiesā un jāveic, kamēr pats cilvēks gul. Bet tad pats cilvēks nebūs klāt! Tad tam būs jānotiek bez cilvēka klātbūtnes tādēļ, ka nomoda stāvoklī viņš šo darbu iztraucētu.

Es tagad jums izklāstīju vispārējo ideju. Bet kas notiktu, ja eņģeļiem patiešām šis darbs būtu jāveic cilvēku ētermiesā un fiziskajā miesā bez paša cilvēka klātbūtnes? Tad cilvēku attīstībā neizbēgami notiktu trīs lietas. Pirmkārt, kamēr

cilvēks gul, kamēr viņš nav klāt ar savu apziņu, viņa miesās tiks radīts kaut kas tāds, ko viņš, pamostoties no rīta, gluži vienkārši sajūtīs sevī; viņš nebūs atklājis to apzināti, paša brīvās gribas mudināts. Viņš atradīs sevī to, kam būtu jāmodina viņā brīvības apziņa, bet brīvības apziņas vietā tas būs instinkts, un tādēļ tas būs kaitīgs. Noteiktas instinktīvas zināšanas, kurām jāienāk cilvēku dabā un kuras ir saistītas ar dzimšanas un ieņemšanas mistēriju, ar visu seksuālo dzīvi, šīs zināšanas, ienākušas cilvēkā apejot viņa skaidro apziņu, draud kļūt bīstamas. Ja zināmu eņģeļu darbības rezultātā minētās briesmas kļūs par realitāti, tad noteiktas instinktīvas zināšanas, saistītas ar dzimšanas un ieņemšanas mistēriju un ar visu seksuālo dzīvi, kurām jāienāk cilvēka dabā, draud kļūt par bīstamām tādēļ, ka šiem eņģeļiem būtu noteiktā ziņā jāizmainās, bet par to es nevaru runāt, jo šīs pārmaiņas pieder pie augstākajiem iniciācijas zinātnes noslēpumiem, un par tiem pašlaik vēl nevar runāt. Bet to gan var teikt, ka tādā gadījumā tas, kam jānotiek cilvēces attīstības kontekstā, notiktu tādējādi, ka nevis gaišā un modrā apziņā, nevis likumsakarīgi, bet gan kaitīgā, graužošā veidā saceltos noteikti seksuāli instinkti, kuri izraisītu nevis vienkāršus maldus, bet kuri ietekmētu visu sociālo dzīvi, rosinot tajā noteiktu formu rašanos; un ar to, kas instinktīvās seksuālās dzīves rezultātā ienāktu cilvēku asinīs, mudinātu viņus nevis attīstīt uz Zemes brālību, bet gan tieši otrādi – tie liktu viņiem sacelties pret jebkādu brālību. Tas būtu instinkts.

Tātad tuvojas izšķirošais brīdis, kad cilvēks varēs iet vai nu pa labi, bet tad viņam būs jābūt nomodā; vai arī viņš varēs iet pa kreisi – tad viņš varēs gulēt, bet tad viņā sacelsies instinkti, kuri būs baismīgi. Ko teiks dabaszinātnieki, kad paradīsies tādi instinkti? Dabaszinātnieki teiks, ka tā esot

dabas nepieciešamība. Tam tā esot jābūt, tas piederot pie cilvēces attīstības likumsakarībām.

Dabaszinātne neņem vērā tādas lietas; dabaszinātniski būtu izskaidrojams gan tas, ka cilvēki kļūst par eņģeļiem, gan tas, ka viņi kļūst par velniem. Par abiem variantiem dabaszinātnei ir sakāms viens un tas pats: nākamais izriet no iepriekšējā. Tā ir liela kauzālo dabas izskaidrojumu gudrība! Dabaszinātne nekā neievēros no tā notikuma, par kuru es jums esmu pastāstījis, jo tā uzskatīs par dabisku nepieciešamību, ja cilvēki savu seksuālo instinktu dēļ kļūs par pusvelniem. Tātad dabaszinātniski šo fenomenu nevar izskaidrot, jo, lai kas notiktu, dabaszinātne visu izskaidros kā dabisku parādību. Tādas lietas var saprast tikai ar garīgās, pārjutekliskās izziņas līdzekļiem.

Tas ir viens. Otrs ir tas, ka šī eņģeļu darba rezultātā (kurā dēļ eņģeļiem būs jāizmainās), cilvēcei atklāsies vēl kas cits, proti, instinktīvas zināšanas par noteiktiem dziedinošiem līdzekļiem, bet tās būs kaitīgas zināšanas par šiem līdzekļiem. Viss, kas ir saistīts ar medicīnu, attīstīsies ārkārtīgi materiālistiski. Cilvēki instinktīvi gūs ieskatu noteiktu vielu un procedūru dziedinošajos spēkos un tādējādi nodarīs šausmīgu ļaunumu, un šo ļaunumu viņi sauks par lietderīgu. Slimo sauks par veselu, jo cilvēks sajutīs to, ko ar viņu darīs, kā patīkamu. Cilvēkam vienkārši patīks tas, kas [it kā dziedinās, bet] noteiktā ziņā padarīs viņu slimu. Tātad tieši zināšanas par noteiktu dziedinošo vielu un procedūru iedarbību pieaugs, taču tās būs ļoti kaitīgas, jo, pateicoties minētiem instinktiem, cilvēki pirmām kārtām uzzinās, kādas vielas un procedūras izsauc vai veicina noteiktas slimības, un prātīs to izmantot pavisam egoistiskos nolūkos.

Trešais būs tas, ka cilvēki iemācīsies, kā ar ļoti nelielu piepūli, proti, harmonizējot noteiktas svārstības, var atraisīt pasaulē lielus mehāniskus spēkus. Tikpat instinktīvi cilvēki iemācīsies garīgi pārvaldīt mehāniskus spēkus, un visa tehnika, tā teikt, nojuks prātā. Tā iedarbosies uz cilvēkiem iztukšojoši, bet šis juceklis ārkārtīgi labi kalpos cilvēku egoismam, jo tas būs patīkams.

Tas ir ieskats konkrētos attīstības faktos, kurus principā pareizi var novērtēt tikai tas, kurš saprot, ka, neievērojot garu, nevar tikt skaidrībā par šiem fenomeniem. Ja medicīna kļūtu reiz cilvēcei kaitīga, ja seksuālie instinkti liktu cilvēkiem nomaldīties no pareizā ceļa, ja cilvēciskais gars, izmantojot dabas spēkus, sāktu baisu rosību tīri mehāniskajā pasaulē, tad materiālistiskā pasaules uzskata piekritēji neko nesaprastu; viņi neredzētu, ka ir nomaldījušies no īstā ceļa; viņi to redzētu tieši tikpat maz, cik gulošais var redzēt, ka viņam tuvojas zaglis. Tas viss aizietu viņam garām. Labākā gadījumā viņš atskārstu, kas ir sastrādāts, vēlāk, kad pamostos. Bet šim cilvēkam tā būtu ļoti slikta pamošanās. Viņš tiksminātos par savām instinktīvām zināšanām, par noteikto procesu un vielu dziedinošiem spēkiem, sajustu labsajūtu izvirtušu seksuālo instinktu izpausmēs, viņš daudzīnātu šos maldus kā īpašu pārcilvēciskuma, bezaizspriedumainības, nepiespiestības izpausmi. Pretīgo noteiktā ziņā uztvertu kā skaistu un skaisto kā pretīgu, un cilvēki nekā no tā nemanītu, jo visu uzskatītu par dabisku. Bet tā būtu nomaldīšanās no pareizā ceļa, kas cilvēkbūtnei ir tās radītāju paredzēts.

Domāju, ka tas, kurš ir sapratis, kā garazinātne ietekmē cilvēka attieksmi pret pasauli, varēs pietiekami nopietni uztvert šādas patiesības, un no tām, kā arī būtībā no visas

garazinātnes, varēs smelties atziņu, ka garazinātnei ir noteikts pienākums dzīves priekšā.

Lai kur mēs būtu, lai kas mums dzīvē būtu darāms, svarīgi ir, lai mēs varētu to darīt ar domu, ka visam, ko darām, jābūt cauraustam un caurgaismotam ar mūsu antroposofisko apziņu. Tikai tad mēs varēsim pareizā ziņā veicināt cilvēces progresu.

Maldās tas, kurš domā, ka patiesā garazinātne, uztverta nopietni un cienīgi, varētu novirzīt viņu no jēgpilna darba praktiskajā dzīvē. Patiesā garazinātne liek cilvēkam pamošties attiecībā uz lietām, par kurām es šodien runāju. Mani mīļie draugi, protams, var jautāt, vai tāda modrība nekaitēs praktiskai dzīvei? Mēs varam salīdzināt ieskatu garīgā pasaulē ar parasto pamošanos no miega, tikai pirmā ir daudz intensīvāka pamošanās. Tātad mēs varam jautāt, vai parastā nomoda dzīve kādreiz var kaitēt parastajam miegam? Var gan, ja tā nav sakārtota. Ja cilvēks pavada nomoda dzīvi kārtīgi, viņam būs arī veselīgs miegs, bet, ja viņš pavada nomoda dzīvi snauduļojot vai slinkojot, vai meklējot tajā tikai ērtības, ja viņš pavada to nestrādājot, tad arī viņa miegs būs neveselīgs. Un tā tas ir arī ar dzīvi, kurā ir ienākusi garazinātne. Ja mēs ar garazinātnes palīdzību radīsim sevī pareizu attieksmi pret garīgo pasauli, tad arī mūsu interese par parasto juteklisko dzīvi nostāsies uz pareizām sliedēm, tāpat kā ar veselīgu parasto nomoda dzīvi tiek regulēts parastais miegs.

Tas, kurš mūsu laikā vēro dzīvi un kura uzmanību nesaista dažādas raksturīgas parādības, acīmredzot pats guļ. Cik ļoti cilvēki lielījušies, sevišķi pēdējos gadu desmitos, ar savu "praktiskumu"! Beidzot pēdējos gadu desmitos tas nonāca tik tālu, ka tie, kuri visvairāk nicina garu, ir ieņēmuši visus

galvenos amatus. Un viņi tik ilgi dziedāja slavas dziesmas dzīves praktiskumam, kamēr neiestūma cilvēci bezdibenī. Tagad daži sāk (bet lielākā daļa dara to pavisam instinktīvi) ķērk: "Jānāk jauniem laikiem, jāparādās jauniem ideāliem!" Bet tā ir ne vairāk kā tukša ķērkšana! Ja kaut kas, neticis apzināts ar garazinātnes palīdzību, parādītos kā instinkts, tad tas izraisītu drīzāk nomoda dzīves pagrimumu, nevis veicinātu veselīgu attīstību. Tas, kurš grib cilvēkiem kaut ko iestāstīt ar tiem pašiem vārdiem, pie kuriem viņi jau sen pieraduši, dažreiz vēl saņem aplausus. Taču, lai no haosa varētu rasties sociālais kosmos, cilvēkiem būs jāpiepūlas sadzirdēt arī citus vārdus un saprast citas domas.

Ja kādā laikmetā cilvēki, kuriem jābūt nomodā, nevīžo pamosties un noskaidrot, kam patiešām būtu jānotiek, tad vispār nenotiek nekas īsts, tad apkārt klīst iepriekšējo laiku spoki – kā daudzās reliģiozās kopienās tagad vienkārši klīst pagātnes spoki un tāpat kā, piemēram, mūsu juridiskajā dzīvē arvien vēl klīst senās Romas spoks. Garazinātnes uzdevums apziņas dvēseles laikmetā ir tieši šajā ziņā atbrīvojot cilvēku, patiešām dot viņam iespēju vērot kā garīgu faktu to, ko eņģelis dara viņa astrālajā miesā. Abstraktas runas par eņģeļiem utt. var derēt tikai sākumā. Turpretī progresu var sasniegt tikai tad, ja runā pavisam konkrēti. Šeit iztīrātais jautājums skar mūs tādēļ, ka mūsu astrālajā miesā eņģeļi auž tēlus; viņu uzdevums ir radīt mūsu nākotnes veidolu, kuram jātop īstenotam ar apziņas dvēseles starpniecību. Ja mums nebūtu apziņas dvēseles, tad nebūtu jāraizējas, tad nāktu citi gari un citas hierarhijas, lai īstenotu eņģeļu austos tēlus. Bet, tā kā pašlaik mums jāattīsta tieši apziņas dvēsele, nekādi citi gari nenāks, un mums pašiem ir jāstrādā pie eņģeļu nodomu īstenošanas.

Dabiski, eņģeļi ir “auduši” tēlus arī ēģiptiešu kultūras laikā, taču drīz ienāca citi gari, un tādēļ cilvēka atavistiski gaišredzīgā apziņa satumsa. Pār eņģeļu darbiem tika pārklāts tumšs plīvurs. Bet tagad cilvēkam jāpaceļ šis plīvurs. Viņš nedrīkst nogulēt to, kas lauzīsies viņa apziņā vēl pirms sāksies 3. gadu tūkstotis.

Mēs nedrīkstam ņemt no antroposofiski orientētās garazinātnes tikai dažnedažādas mācības, mums jāsmejas no tās arī nodomi, apņēmība! Tas piešķirs mums spēku palikt nomodā.

Mēs varam pieradināt sevi palikt nomodā. Mēs varam ievērot dažas lietas. Mēs varam sākt vingrināties modrībā – atskāršot, ka būtībā mūsu dzīvē nav nevienas dienas, kurā nenotiktu kāds brīnumš. Mēs varam apgriezt otrādi šo teikumu un teikt: ja mēs kādu dienu neesam ievērojuši savā dzīvē nevienu brīnumu, tas nozīme, ka mēs to vienkārši esam palaiduši garām. Pamēģiniet reiz vakarā pārskatīt savu dzīvi; jūs atradīsiet tajā kādu mazu vai lielu, vai vidēja lieluma notikumu, par kuru varēsiet teikt: ‘Tas ir ienācis manā dzīvē visai īpatnēji; tas ir bijis pavisam savādi.’ Jūs varēsiet to sasniegt, ja vien domāsiet pietiekami aptveroši, ja ar dvēseles acīm aptversiet lielas dzīves sakarības. Bet to jau cilvēki parasti dzīvē nedara, jo parasti viņi sev nekad nejautā, piemēram, kas no tā, kas varēja notikt, kaut kādā veidā tika aizkavēts?

Parasti mēs neinteresējamies par lietām, kuras tika aizkavētas un kuras, ja būtu notikušas, pamatīgi izmainītu mūsu dzīvi. Kas ar mani šodien varēja notikt? Ja es katru vakaru to jautāju un tad aplūkoju atsevišķus notikumus, kuri, ja vien būtu notikuši, varētu izraisīt noteiktas sekas, tad no tādiem jautājumiem izriet dzīves vērojumi, kas dara mūs modrus

attiecībā uz pašaudzināšanas darbu. Tas var veidot sākumu, kas tad vedīs mūs arvien uz priekšu, kamēr noskaidrosim, ko tas nozīmē, ja mēs, piemēram, pusvienpadsmitos no rīta gribējam iziet ārā un tieši pēdējā mirklī atnāca cilvēks, kurš mūs aizturēja. Parasti tādos gadījumos mēs dusmojamies un nejautājam, kas varētu notikt, ja mēs patiešām iecerētajā laikā būtu izgājuši. Mēs nejautājam, kas līdz ar to ir mainījies.

Es šeit esmu reiz smalkāk runājis par šīm lietām. No negatīvo atgadījumu vērošanas mūsu dzīvē, kuri īstenībā var liecināt par viedu mūsu dzīves vadību, līdz eņģeļa darbības vērošanai mūsu astrālajā miesā ir taisns ceļš, patiešām taisns ceļš, patiešām taisns un drošs ceļš, uz kura mēs varam nostāties. Par to tad atkal runāsim pēc astoņām dienām, otrajā lekcijā, kuru es nolasišu jūsu atzarā.